

Bruselj, 28. november 2025
(OR. en)

15959/25

Medinstitucionalni zadevi:
2025/0543 (COD)
2025/0544 (CNS)

IND 546
RECH 521
COMPET 1236
MI 959
EDUC 475
TELECOM 431
ENER 625
ENV 1281
CLIMA 557
AGRI 644
TRANS 589
SAN 775
BIOTECH 40
CADREFIN 335
CODEC 1921

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Št. dok. Kom.: 11765/1/25 REV 1; 11749/25

Zadeva: *Priprava na zasedanje Sveta za konkurenčnost (notranji trg, industrija, raziskave in vesolje) 8. in 9. decembra 2025*
Sveženj Obzorje Evropa: okvirni program za raziskave in inovacije za obdobje 2028–2034
a) Okvirni program in pravila za sodelovanje v programu in razširjanje njegovih rezultatov
b) Posebni program za izvajanje programa Obzorje Evropa
– poročilo o napredku

V poročilu o napredku iz priloge k temu dopisu je predstavljeno stališče predsedstva o trenutnem stanju in napredku, doseženem pri obravnavi navedenih predlogov v drugi polovici leta 2025. To poročilo, za pripravo katerega je odgovorno predsedstvo, ne posega v posamezna vprašanja, ki so v posebnem interesu posameznih delegacij, ali v njihove nadaljnje prispevke.

Odbor stalnih predstavnikov naj se torej seznaní s poročilom o napredku in ga pošlje Svetu (konkurenčnost) za sejo 9. decembra 2025.

Sveženj Obzorje Evropa: okvirni program za raziskave in inovacije za obdobje 2028–2034

a) Okvirni program in pravila za sodelovanje v programu in razširjanje njegovih rezultatov

b) Posebni program za izvajanje programa Obzorje Evropa

– poročilo o napredku

I. UVOD

1. Evropska unija (EU) je na pomembni prelomnici. Enotni trg je še vedno nedokončan, bremenijo pa ga regulativna zapletenost in nacionalne omejitve, kar ogroža evropsko konkurenčnost in kohezijo. Poleg tega iz poročil Maria Draghija, Enrica Lette in Manuela Heitorja izhaja, da EU na področju raziskav, inovacij in s tem povezanih naložb zaostaja za svetovnimi konkurenti, kar postavlja pod vprašaj vodilni položaj Unije na področju tehnologije in njeno strateško avtonomijo.
2. EU je na prelomnici, prihodnja prizadevanja na področju raziskav in inovacij pa še nikoli niso bila tako pomembna. V vse bolj negotovem svetu, ki ga zaznamujejo svetovni izzivi in krize, hitro rastoče tehnologije in geopolitično okolje, za katerega so značilne hitre spremembe, imajo načrtovane in trajne raziskave in inovacije ključno vlogo pri razumevanju izzivov, razvoju rešitev in obvladovanju tehnologij, ki bodo oblikovale prihodnost. Zato se je treba na te izzive odzvati s pametnimi in skupnimi strategijami in naložbami, ki bodo sprostile inovacije in okrepile temelje odporne EU, da bi zagotovili našo prihodnjo varnost, blaginjo in konkurenčnost.

3. V EU je potrebno močnejše sodelovanje. Sodelovanje je največja prednost Evrope, zato imajo EU in njene države članice predpogoje, da Evropa ponovno prevzame vodilni položaj na področju znanosti in tehnologije ter ustvarja inovacije, ki so potrebne za spopadanje s prihodnjimi izzivi. Naslednji okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa mora prevzeti vodilno vlogo pri doseganju tega cilja v tesnih sinergijah z drugimi programi naslednjega večletnega finančnega okvira. Z naslednjim večletnim finančnim okvirom je treba zagotoviti, da se bodo rezultati odličnih raziskav in inovacij, doseženi v Evropi, uporabljali v EU, kar bo njenim državljanom in državljanke prineslo praktične rešitve, njeni industriji pa odprlo nove trge.

II. OZADJE

4. Komisija je 16. julija 2025 objavila dva povezana predloga: enega za vzpostavitev okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa (v nadaljnjem besedilu: okvirni program)¹ ter drugega za posebni program za izvajanje Obzorja Evropa (v nadaljnjem besedilu: posebni program)².
5. Za ta predloga je pristojen Odbor Evropskega parlamenta za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE). Za poročevalca za okvirni program je bil imenovan Christian Ehler (EPP, DE), za posebni program pa René Repasi (S&D, DE).
6. Evropski ekonomsko-socialni odbor, Računsko sodišče in Odbor regij so bili zaproseni za mnenje o okvirnem programu.

III. STANJE

7. Prva neformalna izmenjava mnenj o predlogih Komisije o programu Obzorje Evropa je potekala na neformalnem srečanju ministrov in ministric za raziskave in inovacije 17. julija 2025 v Københavnu.

¹ Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/695 (11765/25).

² Predlog SKLEPA SVETA o vzpostavitvi Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje v okviru tega programa ter razveljavitvi Sklepa (EU) 2021/764 (ST 11749/25).

8. Komisija je Delovni skupini za raziskave predstavila okvirni program in posebni program 24. julija ter 1., 4., 8., 11., 15., 18., 22. in 25. septembra 2025, delegacije pa so lahko zahtevale pojasnila. Delovna skupina za raziskave je po pojasnilih Komisije nadaljevala preučevanje predloga.
9. Predlogi so bili podrobno preučeni 6., 9., 13., 16. in 27. oktobra ter 3., 6., 10., 14., 17., 20. in 27. novembra 2025. V ta namen je bilo besedilo predlogov razdeljeno v šest sklopov, v katerih so bile združene tematsko povezane določbe okvirnega programa in posebnega programa:
- sklop 1 – Splošne določbe: okvirni program (členi 1 do 10 in 35 do 37) in posebni program (členi 1 do 4 in 18 do 21);
 - sklop 2 – steber I – Odlična znanost: okvirni program (členi 12 do 14) in posebni program (členi 6 do 10);
 - sklop 3 – steber II – Konkurenčnost in družba, vključno z evropskimi partnerstvi: okvirni program (člena 11 in 15) in posebni program (člena 5 in 11);
 - sklop 4 – steber III – Inovacije: okvirni program (členi 16, 17 in 34) in posebni program (člena 12 in 13);
 - sklop 5 – steber IV – Evropski raziskovalni prostor: okvirni program (člena 18 in 19) in posebni program (členi 14 do 17);
 - sklop 6 – Pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov: okvirni program (členi 20 do 33).
10. O besedilu v oglatih oklepajih se ni razpravljalo³.

³ Okvirni program: člen 1(2) (Predmet urejanja), člen 6 (Proračun) in ustrezna uvodna izjava 31, člen 19 (Širitev), uvodna izjava 36 (uredba o okviru smotnosti); posebni program: člen 1(2) (Predmet urejanja), člen 3 (Proračun) in člen 4(3) (Program dela).

11. Poleg tega je predsedstvo na sejah Sveta 30. septembra in 9. decembra 2025 opravilo orientacijske razprave o posameznih tematskih področjih, v katerih so bile obravnavane teme raziskav in inovacij za dvojno rabo, varnosti in obrambe ter strateških prednostnih nalog za evropske raziskave in inovacije, vključno s poudarkom na prihodnjih partnerstvih.

IV. DOSEŽENI NAPREDEK

12. Cilj predsedstva je bil doseči temeljito razumevanje predlogov in njunega razmerja do predloga o Evropskem skladu za konkurenčnost ter napredovati v pogajanjih, da bi besedili čim bolj harmonizirali in konsolidirali. Namen je bil opreti se na pretekle izkušnje in se hkrati bolj osredotočiti na nove vidike predlogov. Za večjo jasnost je bila posebna pozornost namenjena strukturiranim razpravam o posameznih vprašanjih na podlagi dopisov predsedstva z razmisleki in skrajšanju seznama ključnih vprašanj, ki jim je treba v prihodnjih pogajanjih nameniti dodatno pozornost. V nekaterih primerih, kjer so potrebna dodatna pojasnila in poglobljena pogajanja, je besedilo v poševnem in krepkem tisku. Komisija je med pogajanja pripravila tudi koristne delovne dokumente.
13. Predsedstvo je za pomoč pri usmerjanju pogajanj poudarilo naslednja vodilna načela:
- spodbujati inovativno razmišljanje z učenjem iz preteklih izkušenj za iskanje novih poti;
 - konsolidirati dele v mandatu Delovne skupine za raziskave ter pojasniti in zavzeti stališče o medsebojnih povezavah z novim Evropskim skladom za konkurenčnost;
 - zagotoviti potrebne podrobnosti v uredbi, da se omogoči omejena prožnost pri izvajanju programov dela, ter
 - izogibati se ponavljanju iz drugih zakonodajnih aktov, razen če so potrebne izjeme ali specifikacije.

14. Pogajanja o programu Obzorje Evropa so tudi prepletena s širšimi pogajanja v drugih skupinah za večletni finančni okvir. V *Ad hoc* delovni skupini za večletni finančni okvir potekajo pogajanja o splošnem proračunu večletnega finančnega okvira in ključnih delih predloga programa Obzorje Evropa v oglatih oklepajih, kot so širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti, merila za dodelitev in izbira ter stopnje financiranja. Kljub temu države članice pozivajo k proračunski razčlenitvi splošnega proračuna programa Obzorje Evropa po njegovih podkomponentah. Podskupina za Evropski sklad za konkurenčnost se pogaja o skupnih pravilih ter upravljanju in vsebini sklopov politike.
15. Velika neznanka ostajajo nadaljnje informacije, v katerih naj bi Komisija opisala usmerjevalni mehanizem in orodje za usklajevanje konkurenčnosti, ki naj bi prispevala k določanju prednostnih nalog od zgoraj navzdol in usklajevanju med programi. Prav tako ni jasno, v kolikšni meri in na kateri ravni bodo vključene države članice.

Medsektorska vprašanja:

16. **Struktura okvirnega programa:** Splošna struktura okvirnega programa, ki temelji na stebrih, na splošno ni bila postavljena pod vprašaj. Doslej je le nekaj držav članic razmišljalo o tem, da naj se posamezni deli premaknejo v druge stebre kot medsektorski del programa ali v druge programe Unije, predvsem v Evropski sklad za konkurenčnost, ali to zahtevalo.
17. **Prožnost in predvidljivost:** Poudarek je na oblikovanju okvira, ki vzpostavlja pravo ravnovesje med prožnostjo in predvidljivostjo. Cilj je doseči dinamično ravnovesje, ki bi spodbujalo inovacije in hkrati zagotovilo jasen in zanesljiv regulativni okvir z racionalizacijo besedila in po potrebi pojasnitvijo posameznih delov programa. Eno od ključnih nerešenih vprašanj je splošno upravljanje postopka določanja prednostnih nalog in sodelovanje držav članic v njem. Zato je bil v posebnem programu predviden prostor za opredelitev splošnega postopka za določitev strateških prednostnih nalog, v katerem je zagotovljena močna svetovalna vloga držav članic ter s tem njihovo sodelovanje in podpora.

18. **Poenostavitev:** Poenostavitev v korist vložnikov in upravičencev je ena glavnih prednostnih nalog. Zato je bilo uvedeno horizontalno načelo zmanjševanja upravnih bremen. Poleg tega so nekateri predlagani ukrepi za poenostavitev (npr. privzeta uporaba pavšalnih zneskov in stroškov dela na enoto) v poševnem in krepkem tisku, da bi se o njih še naprej razpravljalo, da bi vzpostavili kar najboljši okvir. Čeprav se bo o številnih ukrepih za poenostavitev odločalo v fazi izvajanja, je ključnega pomena, da se v programu Obzorje Evropa zagotovijo jasne smernice. Druga prednostna naloga za poenostavitev je racionalizacija predpisov, da se zagotovi njihova jasnost, prepreči nepotrebno ponavljanje in omogoči prožnost pri njihovem izvajanju.
19. **Interdisciplinarnost, tudi vključevanje družboslovja in humanistike:** Vsi se strinjajo, da je treba zagotoviti multidisciplinarne pristope in vključevanje družboslovja in humanistike v vse dele okvirnega programa. To je bilo dodatno poudarjeno v stebru II – Konkurenčnost in družba, da bi se zagotovili rezultati skupnih raziskav in inovacij, ki so potrebni za reševanje izzivov, s katerimi se sooča EU. Poleg tega je bila podrobneje opredeljena tudi potreba po posebnih razpisih za zbiranje predlogov, ki obravnavajo teme, povezane z družboslovjem in humanistiko.
20. **Pridružitve:** Pridružitve tretjih držav okvirnemu programu v trenutnih geopolitičnih razmerah dobiva novo razsežnost, saj EU zaostaja na področju raziskav in inovacij, okvirni program pa se odpira dvojni rabi. V ta namen je bil v vseh programih večletnega finančnega okvira harmoniziran člen o pridružitvi na podlagi štirih znanih kategorij tretjih držav, v katerem pa se daje večji poudarek skupnim stroškom pridružitve, pravičnemu ravnovesju, pravici EU do dobrega finančnega poslovanja in neprenosu pooblastil za odločanje v programu na tretjo državo. Izziv okvirnega programa bo uravnotežiti potrebo po partnerstvu z nekaterimi državami, katerih pridružitve ne prinaša nobenih koristi, in uporabiti ukrepe na področju varnosti raziskav za države iz drugih kategorij, ki ponujajo koristi. Drug vidik se nanaša na tesne in zaupanja vredne partnerje ter njihovo sposobnost za pridružitve in polno sodelovanje pri vzajemnih koristih. Poleg tega naj bi se v okviru programa Obzorje Evropa in Evropskega sklada za konkurenčnost izvajali različni pridružitveni programi, kar bi lahko ustvarilo ovire za integrirani inovacijski cikel, za katerega si prizadevamo.

21. **Dvojna raba:** Odprtje okvirnega programa podpora dvojne rabe izhaja iz hitrega geopolitičnega in tehnološkega razvoja. S tem se spreminja področje uporabe v primerjavi s sedanjim okvirnim programom. Zato bi bilo treba v nadaljnjih pogajanjih jasno razlikovati med potencialom in podporo za dvojno rabo ter dejavnostmi, ki so izključno povezane z obrambo. Da bi izkoristili spodbudo, ki jo raziskave z dvojno rabo lahko prinesejo raziskavam in inovacijam, je treba opredeliti ustrezen okvir, da bi se izognili nalaganju nepotrebnih omejitev in prevelikih upravnih bremen.
22. **Varnost raziskav:** Cilj varnosti raziskav je obvladovanje tveganj, kot so nezaželen prenos kritične tehnologije, zlonamerni vpliv na raziskave ter kršitve etike ali integritete, ob spoštovanju temeljnih načel raziskav in inovacij, ki so temelj evropskega raziskovalnega prostora. Vprašanje varnosti raziskav bo nujno del pogajanj o nerešenih ključnih vprašanjih.

Medsebojne povezave z Evropskim skladom za konkurenčnost:

23. Predlog o programu Obzorje Evropa in predlog o Evropskem skladu za konkurenčnost sta tesno prepletena na več področjih in imata skupni cilj spodbujanja življenjskega cikla inovacij. To bo omogočilo, da raziskave in inovacije preidejo v rešitve, ki jih je mogoče uvesti, in izdelke, ki jih je mogoče tržiti, hkrati pa zagotovilo, da bodo izzivi, povezani z uvedbo, zagotovili povratne informacije za raziskave. V celotnem življenjskem ciklu inovacij bi morale biti tematske prednostne naloge za oba programa medodvisne, da se zagotovi čim večji učinek javnih naložb. Glavne medsebojne povezave so v različnih delih predloga o programu Obzorje Evropa:
24. **Sklopi politike** (člen 15 okvirnega programa in člen 11 posebnega programa): Ta člena povezujeta skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru komponente konkurenčnosti iz stebra II programa Obzorje Evropa s sklopi politike Evropskega sklada za konkurenčnost in za vsak sklop politike pojasnjujeta, zakaj spadajo v namenski del programa dela Evropskega sklada za konkurenčnost za raziskave in inovacije. Dejavnosti v okviru sklopov politike Evropskega sklada za konkurenčnost bodo imele koristi tudi od skupnih raziskav in inovacij, ki se izvajajo v okviru družbene komponente stebra II, in obratno, saj je razvoj na področju konkurenčnosti in družbe na splošno soodvisen.

25. **Misije in instrument novega evropskega Bauhausa:** Potrebna je močna povezava med petimi obstoječimi misijami ter instrumentom novega evropskega Bauhausa v programu Obzorje Evropa in Evropskim skladom za konkurenčnost, da se zagotovi stalno izvajanje ključnih naložb v raziskave in inovacije iz sedanjega večletnega finančnega okvira. Ta povezava bo zagotovila, da bodo dragocene inovacije dane na trg in učinkovito uvedene.
26. **Evropska partnerstva** (člen 11 okvirnega programa in člen 5 posebnega programa): Ta člena določata medsebojno povezavo med prihodnjimi evropskimi partnerstvi in sklopi politike Evropskega sklada za konkurenčnost. Izbrana partnerstva so lahko tesno povezana s sklopi politike in so lahko dodatno sredstvo za pritegnitev javnega in zasebnega financiranja v celotnem inovacijskem ciklu za reševanje skupnih izzivov.
27. **Evropski svet za inovacije (EIC)** (člena 16 in 34 okvirnega programa in člen 12 posebnega programa): Evropski svet za inovacije je prepleten s programom InvestEU in instrumentom za širjenje v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost. Dodana je bila nova uvodna izjava (15c), da se zagotovi nemoteno dopolnjevanje in prehod med temi instrumenti, zlasti za podjetja, ki razvijajo tehnologije strateškega interesa za EU.
28. **Obrambne aplikacije:** V zvezi z Evropskim svetom za inovacije se člen 16 nanaša na podporo na področju kritičnih tehnologij za obrambne aplikacije v okviru programa Obzorje Evropa. Države članice se morajo še odločiti, kako bi bilo treba take dejavnosti financirati, npr. iz obrambnega dela Evropskega sklada za konkurenčnost ali iz programa InvestEU, in sicer na podlagi znanja, pridobljenega s financiranjem globokotehnoloških podjetij v okviru Evropskega sveta za inovacije.
29. **Razširjanje rezultatov in valorizacija** (člen 32 okvirnega programa): Ta člen se navzkrižno sklicuje na orodja Evropskega sklada za konkurenčnost, ki se uporabljajo za valorizacijsko strategijo v okviru tega sklada, ki jo Komisija lahko uporabi, če si upravičenec ne prizadeva po najboljših močeh za valorizacijo.
30. **Varnostni ukrepi** (člen 20 okvirnega programa, ki se neposredno sklicuje na člen 10(2) in (3) Evropskega sklada za konkurenčnost o prednostni obravnavi EU, člen 13 o uporabi predpisov o tajnih podatkih ter člen 20 o pospešenem in ciljno usmerjenem ukrepanju za konkurenčnost): Ti členi Evropskega sklada za konkurenčnost se lahko po potrebi uporabljajo v vseh delih programa dela programa Obzorje Evropa za zaščito strateške avtonomije in

tehnološke suverenosti EU. Ali to zadostuje glede na posebnosti varnosti raziskav, ostaja odprto vprašanje.

31. Pričakuje se nadaljnja razprava v okviru podskupine *Ad hoc* delovne skupine za Evropski sklad za konkurenčnost o tem, ali je v strateškem interesu, da se za ohranjanje raziskovalne in tehnološke infrastrukture, ki je strateškega interesa za konkurenčnost EU, uporabi tudi Evropski sklad za konkurenčnost. Zadnja ključna točka, pri kateri pravni nasvet glede skladnosti s Pogodbo še ni na voljo, je posebni program za raziskave in inovacije na področju obrambe, ki je posebni program programa Obzorje Evropa, vendar je bil vključen v sklop politike Evropskega sklada za konkurenčnost, ki se nanaša na odpornost in varnost, obrambno industrijo in vesolje, brez posebnega namenskega proračuna.

V. **PODROBNO POROČILO PO POGAJALSKIH SKLOPIH**

32. V nadaljevanju so za vsakega od šestih sklopov poudarjene ključne vsebinske spremembe, ki so bile uvedene za večjo osredotočenost programa.

Sklop 1: Splošne določbe

33. Uvedenih je bilo več ključnih sprememb, da bi povečali osredotočenost okvirnega programa.

34. Člen 2 **okvirnega programa**, ki vsebuje opredelitve pojmov, se je nenehno pregledoval in širil z ustreznimi novimi opredelitvami, da bi zagotovili osredotočen sklop opredelitev pojmov za program. Pri tem je bilo upoštevano, da je treba opredeliti zgolj pojme, ki se uporabljajo v uredbi, in ne ponavljati opredelitev iz drugih predpisov. V členu 3 okvirnega programa so bili revidirani splošni cilji, da bi bilo besedilo prepričljivejše. Novi poudarek je na krepitvi znanstveno-tehnološke baze z odličnimi raziskavami in inovacijami, ki temeljijo na odprti konkurenci, da bi podprli ne le konkurenčnost, temveč tudi blaginjo, suverenost in odpornost. V besedilu je okrepljena tudi podpora uresničevanju evropskega raziskovalnega prostora (ERA) ter podpora usposabljanju in mobilnosti raziskovalcev, s čimer se spodbuja kroženje možganov, hkrati pa preprečuje njihov beg. V členu 4, v katerem je določena struktura programa, sta bila spremenjena družbena komponenta stebra „Konkurenčnost in družba“ ter poglavje o ERA. V členu 5 o horizontalnih načelih je bil uveden nov poudarek na vrednostni verigi raziskav in inovacij, kar zagotavlja, da program zajema vse od temeljnih raziskav do prodornih inovacij in omogoča tesne medsebojne povezave z Evropskim skladom za konkurenčnost, s čimer se spodbujata izkoriščanje in uporaba rezultatov. Vključena je bila tudi poenostavitev upravnih postopkov, pri čemer je navedeno, da je poudarek predvsem na zmanjšanju bremena za udeležence. Zaradi vključenosti je bila uvedena jasna zaveza spodbujanju enakih možnosti za vse deležnike na področju raziskav in inovacij v EU, nekatere države članice pa še vedno pozivajo k izrecni ponovni vključitvi načela širitve iz sedanje uredbe o programu Obzorje Evropa. Uvedeno je bilo zagotavljanje izvajanja načela enakosti spolov, vključno z vključevanjem razsežnosti spolov v vsebino raziskav in inovacij, ter ohranjanje raziskovalne varnosti z obvladovanjem s tem povezanih tveganj, s čimer se zagotavlja, da bodo ta načela upoštevana pri vseh raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih. Poleg tega je navedeno, da je za optimalno zavezanost in doseganje največjega učinka treba razviti strateške sinergije med stebri programa Obzorje Evropa in njihovimi komponentami ter okvirni program izvajati v sinergiji z drugimi programi EU.

35. Nekatere določbe v tem delu so horizontalne standardizirane določbe (členi 7, 8 in 9), ki so značilne za več programov EU. Zato so bili predlogi sprememb omejeni na najnujnejše, spremembe pa so bile uvedene samo zaradi upoštevanja bolj političnih vprašanj. V členu 8 je bil uveden pečat odličnosti, ki se trenutno uporablja, in sicer na zahtevo večine delegacij, da se novo predlagani pečat konkurenčnosti nadomesti ali vsaj dopolni. Predlog predsedstva bi omogočil uporabo obeh pečatov za pritegnitev dodatnega financiranja ob upoštevanju glavnih značilnosti posameznega pečata, hkrati pa bi se, kot so poudarile nekatere države članice, izognili morebitni zmešnjavi zaradi dveh pečatov. V členu 9 je za zagotovitev preglednosti in nadzora Komisiji naročeno, naj programskemu odboru vsako leto predloži informacije o finančnih prispevkih pridruženih držav.
36. Člen 10 je bistvenega pomena za izvajanje okvirnega programa. Določeno je, da so v skladu s sedanjo prakso glavna oblika podpore nepovratna sredstva. Opozorjeno je tudi, da komisijo za ocenjevanje v celoti ali, v ustrezno utemeljenih primerih, delno sestavljajo neodvisni zunanji strokovnjaki. Uvedbo poenostavljenega obračunavanja stroškov, kot so pavšalni zneski in stroški dela na enoto, kot privzete oblike financiranja EU so države članice le deloma podprle, pri čemer je bil izražen splošen dvom, predvsem glede stroškov dela na enoto kot privzete oblike.

37. V členu 1 **posebnega programa** je navedeno, da se z okvirnim programom izvajajo tudi skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v podporo sklopom politike iz Evropskega sklada za konkurenčnost. V členu 2 o operativnih ciljih ni bilo večjih sprememb, razen večjega poudarka na spodbujanju izkoriščanja rezultatov raziskav in inovacij ter optimizaciji uporabe raziskovalne in tehnološke infrastrukture. V členu 4 je naveden izčrpen in ne zgolj okvirjen seznam vsebine programov dela. Namen tega je zagotoviti, da bi bilo izvajanje programa bolj jasno in strukturirano, zagotoviti bolj predvidljive in opredeljene ukrepe v programih dela ter se izogniti temu, da bi bila v razpise brez posvetovanja z državami članicami dodana dodatna merila. Poleg tega je bilo navedeno, da se določi postopek pregleda ocenjevanja. Na seznam ukrepov, za katere bi se uporabljala posebna pravila, je bila dodana varnost raziskav. Več ločenih programov dela je bilo usklajenih s strukturo programa. V odgovor na stalno zahtevo držav članic, da se opredeli njihova večja vključenost pri določanju prednostnih nalog, je bil predviden prostor za nov člen, da bi vzpostavili okvir za določanje strateških prednostnih nalog, ki bi zagotavljal močno svetovalno vlogo ter s tem vključenost in podporo držav članic. Za oblikovanje tega člena je treba počakati na dodatne informacije o usmerjevalnem mehanizmu in orodju za usklajevanje konkurenčnosti, ki jih je napovedala Komisija. V členu 18 o postopku v odboru je bila splošna sestava preimenovana v „strateško sestavo“, njena vloga pa je bila razširjena, tako da vključuje nadzor nad usklajenostjo programa, kar zadeva vse njegove posamezne programe dela, vključno z evropskimi partnerstvi. Pododbori so bili usklajeni s strukturo programa. Hkrati sta bili za okrepitev vloge držav članic uvedeni dve točki: klavzula o nepredložitvi mnenja v zvezi s sprejetjem programa dela in obveznost Komisije, da programski odbor redno in že v zgodnji fazi obvešča o splošnem napredku pri izvajanju posebnega programa.

Sklop 2: Odlična znanost

Evropski raziskovalni svet (ERC)

38. Na splošno je bila glavna sprememba, povezana z ERC, revizija predloga, da bi bil v skladu s sedanjo prakso in besedilom. V **okvirnem programu** je bil ponovno potrjen glavni cilj Evropskega raziskovalnega sveta, vključno s poudarkom na raziskovalcih, ki so na začetku svoje poklicne poti. Spremenjena je bila uvodna izjava 13, v kateri je navedeno, da bi moral ERC na vseh področjih raziskovati najobetavnejše poti in biti zavezan raziskavam od spodaj navzgor, na pobudo raziskovalcev, in sicer prek odprte konkurence, ki temelji izključno na odličnosti.
39. V členu 6 **posebnega programa** je bil mandat predsednika ERC določen na štiri leta z možnostjo enkratnega podaljšanja v skladu s sedanjo prakso. V skladu s sedanjo prakso je bilo določeno tudi, da mora predsednik ERC vsaj 80 % delovnega časa nameniti dejavnostim ERC. Poleg tega je bilo črtano sklicevanje na korporativne politike Komisije, saj bi bilo z vidika avtonomije ERC mogoče napačno razumeti njegov pomen. V členu 7 je bilo določeno, da Znanstveni svet ERC sestavlja do 22 članov, tako da lahko deluje, tudi če je v danem trenutku v njem manj članov. Mandat članov Znanstvenega sveta je bil usklajen z mandatom predsednika. Pojasnjeno je bilo tudi, da bodo imeli trije podpredsedniki, ki jih bo izbral Znanstveni svet, upravno podporo v domačih institucijah in da bodo člani Znanstvenega sveta prejeli nadomestilo za naloge, ki jih opravljajo. Spoznanja o raziskovalnih trendih ali političnih zadevah, ki jih Znanstveni svet sporoči Komisiji, mora Komisija zdaj posredovati državam članicam. V členu 7 je hkrati navedeno, da sta obveščanje javnosti in sodelovanje na evropski in mednarodni ravni pomembna za povečanje prepoznavnosti ERC pri najboljših raziskovalcih iz EU in drugih delov sveta, tudi v skladu s sedanjo prakso. V členu 8 je bila uvedena le ena sprememba, v skladu s katero mora Komisija redno in pravočasno obveščati sestavo programskega odbora ERC o izvajanju dejavnosti ERC.

40. V členu 13 **okvirnega programa** je potrjeno, da je glavni cilj ukrepov Marie Skłodowske-Curie zagotavljati podporo za vse stopnje na poklicnih poteh v raziskovanju, pri čemer je poseben poudarek na raziskovalcih na začetku poklicne poti, spodbujati raziskovalno odličnost od spodaj navzgor ter razvijati in privabljati raziskovalne talente. V členu je ponovno poudarjena podpora izmenjavi raziskovalnega osebja. Prvotno sklicevanje na varnostne vidike je bilo predstavljeno v uvodno izjavo 14, saj je poudarek na varnosti raziskav horizontalno medsektorsko vprašanje, ki ni povezano le z ukrepi Marie Skłodowske-Curie.
41. V členu 9 **posebnega programa** je ponovno izpostavljena narava financiranja ukrepov Marie Skłodowske-Curie od spodaj navzgor, hkrati pa je določeno, da je kakršno koli odstopanje od tega, s katerim bi bile nekatere dejavnosti usmerjene na specifične tematske prednostne naloge, vrste raziskovalnih in inovacijskih institucij ali geografske lokacije, mogoče le v ustrezno utemeljenih primerih in če so na voljo dodatna sredstva iz drugih virov. Odstavek, ki se nanaša na sinergije z drugimi deli tega programa, je bil črtan, saj gre za horizontalno načelo. V okviru pogajanj o ukrepih Marie Skłodowske-Curie je bil poudarek na korekcijskih koeficientih za posamezne države, ki se uporabljajo za zagotavljanje konkurenčnih in privlačnih zaposlitvenih pogojev ter enake kupne moči plačil, in sicer zaradi splošne kritike glede njihove uporabe in pogostosti njihovega posodabljanja.

Skupno raziskovalno središče (JRC)

42. V členu 14 **okvirnega programa** je zdaj navedeno, da mora Skupno raziskovalno središče državam članicam po potrebi zagotavljati tudi neodvisno, z dokazi podprto znanje in znanstveno podporo. V člen 10 **posebnega programa** je bilo vnesenih le nekaj manjših sprememb.
43. Predsedstvo meni, da je ta steber v tej fazi pogajanj dosegel določeno stopnjo zrelosti, kar pa ne pomeni, da se vsi strinjajo z vsem. Pred ponovno obravnavo tega stebra se je priporočeno osredotočiti na druge dele, ki jim je treba nameniti več pozornosti.

Sklop 3:Konkurenčnost in družba

Evropska partnerstva

44. V členu 11 **okvirnega programa** sta določeni dve vrsti partnerstev, ki temeljita bodisi na memorandumu o soglasju bodisi na pogodbenem dogovoru, znanem kot skupno podjetje. To se sicer razlikuje od sedanjega okvirnega programa, pri katerem sofinancirana partnerstva temeljijo na nepovratnih sredstvih, vendar bi se lahko štelo za dobrodošlo poenostavitev, pod pogojem da bo postopek dodatno pojasnjen. Dodan je bil odstavek 3a, da bi formalno zahtevali, da mora vsako evropsko partnerstvo temeljiti na strateškem načrtu za raziskave in inovacije, ki določa tematske prednostne naloge, pričakovane rezultate in ustrezen časovni načrt. Dodan je bil odstavek 5, točka (ba), v katerem je določeno, da bi bilo treba partnerstva vzpostaviti le, kadar z drugimi ukrepi EU ne bi bilo mogoče doseči zastavljenih ciljev. Dodan je bil odstavek 5, točka (-a), da bi večini držav članic dali zagotovilo glede vloge, ki jo bodo imele pri identificiranju in izbiri partnerstev na podlagi memoranduma o soglasju. Obstajajo še vprašanja o optimalnem upravljanju virtualnih blagajn, tako da bi vsaka država članica sofinancirala le svoje udeležence v projektih. Poleg tega je treba določiti, kako bo industrija finančno prispevala.
45. Da bi omogočili skupno identificiranje in izbiro z državami članicami, je bilo v členu 5(1), točka (a), **posebnega programa** črtano besedilo, ki je izbiro partnerstva omejevalo le na Komisijo. V odstavku 1, točka (a)(iii), je določeno, da je najmanjše število sodelujočih partnerjev v konzorciju deset držav članic (40 % vseh sedanjih držav članic), saj je večina zahtevala, da je to število večje od prvotno predlaganih pet. Poleg tega je bila v odstavku 1, točka (a)(via), kot merilo za izbor dodana podatkovna strategija, v odstavku 1, točka (a)(viii), pa vključevanje MSP ter podjetij v razširitveni fazi. V odstavku 1(aa)(xiii) je bila dodana obveznost Komisije, da deli podrobnosti iz ocen z organi EU in državami članicami, v odstavku 1 pa je bila dodana točka (ab), v kateri je navedeno, da bi morale biti države članice v primeru neskladnosti obveščene o vseh ukrepih, ki jih sprejme Komisija. V zvezi s členu o partnerstvih sta še vedno potrebna znatno nadaljnje delo in razprava.

46. Številne države članice so menile, da družbena komponenta ni zadovoljiva, zato jo je predsedstvo skupaj z njimi preoblikovalo in konsolidiralo v jasnejše besedilo, ki opredeljuje njeno vlogo, področje uporabe in medsebojno povezanost s komponento konkurenčnosti. Čeprav je bil dosežen precejšen napredek, je potrebno nadaljnje delo, da bi družbeno razsežnost razmejili in okrepili. V členu 15 **okvirnega programa** sta opredeljeni komponenti skupnih raziskav in inovacij: prva zadeva konkurenčnost, druga pa družbo. V novem odstavku je navedeno, da se obe komponenti razvijata usklajeno, tako da se zagotovita vzajemna krepitev in enakomerna pokritost raziskovalnega in inovacijskega okolja s ciljem močne in odporne Unije.
47. V členu 15 je navedena tudi morebitna kontinuirana podpora za preostale raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru misij, pa tudi za instrument novega evropskega Bauhauasa, pri čemer jih ne povezuje več le z družbeno komponento. V obeh primerih so države članice poudarile, da je treba vzpostaviti močne povezave z drugimi ustreznimi programi EU, zlasti z Evropskim skladom za konkurenčnost, da bi zagotovili učinkovito uporabo in valorizacijo rezultatov raziskav v skladu s prvotnimi cilji misij, pa tudi zaradi tesne usklajenosti med misijami in sklopi politike Evropskega sklada za konkurenčnost. Vse preostale dejavnosti, povezane z misijami, se lahko podprejo v programih dela programa Obzorje Evropa. Podobno je več držav članic ugotovilo, da bi bila najpreprostejša rešitev v zvezi z instrumentom novega evropskega Bauhauasa, da bi preostale raziskovalne in inovacijske dejavnosti kot teme vključili v programe dela.
48. V členu 11 **posebnega programa** je bila družbena komponenta preoblikovana, da bi določili tri glavna področja za usmerjanje družbene preobrazbe: razumevanje geopolitičnih, okoljskih, tehnoloških in demokratičnih sprememb ter dokazov za oblikovanje politik, spodbujanje demokratičnih, pravičnih in varnih družb ter ohranjanje evropskih kultur in ustvarjalnih sektorjev.

Sklop 4: Inovacije

Evropski svet za inovacije (EIC)

49. Eden od splošnih ciljev je bil pojasniti medsebojno povezavo med Evropskim svetom za inovacije in Evropskim skladom za konkurenčnost, zlasti glede na program InvestEU in instrument za širjenje, opredeliti pravo področje uporabe in komplementarnost ter ustrezno prilagoditi besedilo. V ta namen je bila dodana nova uvodna izjava 15b. To delo bo treba nadaljevati, da bi dosegli optimalno rešitev in zagotovili prihodnje nemoteno izvajanje. V tem kontekstu je treba še dodatno razpravljati o odstavkih 7 in 10 člena 34 posebnega programa, ki določata izjemne primere, v katerih lahko Evropski svet za inovacije še vedno posreduje in zagotovi nadaljnje financiranje ali financiranje podjetjem, ki so zmožna pridobiti bančno financiranje.
50. V **okvirnem programu** je bilo področje delovanja Evropskega sveta za inovacije podrobneje opredeljeno in v členu 16 je bila dodana obveznost vzajemnega dopolnjevanja z instrumenti Evropskega sklada za konkurenčnost. Kar zadeva nepovratna sredstva v okviru Iskalca, je bil dodan poudarek na raziskavah v zgodnji fazi. K nalogam storitev v okviru poslovnega pospeševalnika so bile dodane tudi dostop do raziskovalne in tehnološke infrastrukture in njena uporaba ter dejavnosti mreženja. Poleg tega je bil uveden opis nalog, podobnih nalogam ARPA (Agencija za napredne raziskovalne projekte), za vodje programov, da se pojasni, kaj je mišljeno s tem pristopom. Mnenja o stopnji avtonomije, ki jo je treba zagotoviti, se razlikujejo. Zaradi različnih stališč glede financiranja obrambnih aplikacij izključno s pristopom, podobnim pristopu DARPA (Agencija za napredne raziskovalne projekte na področju obrambe), je bilo besedilo označeno s krepkim in poševnim tiskom za nadaljnja pogajanja o možni rešitvi. Predsedstvo vidi tri možne rešitve: slediti predlogu Komisije in ga ustrezno nadgraditi, opredeliti proces, ki bi prispeval k pristopu Evropskega sveta za inovacije, podobnemu pristopu DARPA, s sredstvi iz obrambnega dela Evropskega sklada za konkurenčnost, ali dodati pristop, podoben pristopu DARPA, v okviru obrambnega dela Evropskega sklada za konkurenčnost, da se združijo vse naložbe, ki so povezane izključno z obrambo. V razpravah so države članice doslej večinoma podpirale zadnji dve možnosti. Dodana je nova uvodna izjava 15a, v kateri je pojasnjeno potrjevanje nacionalnih programov in organov za shemo Plug-in.

51. V členu 34 je določeno, da se lahko nepovratna sredstva Evropskega sveta za inovacije v okviru Prehoda dodelijo brez razpisov za zbiranje predlogov, če je tako določeno v programih dela, na priporočilo vodje programa in po nasvetu neodvisnih zunanjih strokovnjakov. Hkrati je bilo določeno, da lahko Pospeševalec Evropskega sveta za inovacije v izjemnih primerih podpira mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Poleg tega je bilo vstavljeno besedilo, ki pojasnjuje, da je treba deinvesticije sklada Evropskega sveta za inovacije obravnavati kot sredstva, vrnjena v ta sklad, kar odraža podobno besedilo, ki se uporablja za Evropski sklad za konkurenčnost.
52. V členu 12 **posebnega programa** je bil mandat predsednika odbora Evropskega sveta za inovacije podaljšan na štiri leta z možnostjo enkratnega podaljšanja. Med zahteve so bile glede na to, da mora to funkcijo zasedati ugledna osebnost, dodane dokazane izkušnje. Kar zadeva člane odbora Evropskega sveta za inovacije, je bila vidikom, ki jih je treba uravnotežiti, dodana tematska porazdelitev.

Inovacijski ekosistemi

53. V členu 17 **okvirnega programa** je določena podpora za dejavnosti v zvezi s strateškimi prednostnimi nalogami in s poudarkom na ustvarjanju povezanih nadnacionalnih inovacijskih ekosistemov. Prizadevati si je treba tudi za sinergije z drugimi ključnimi komponentami okvirnega programa. Del člena 17, ki se nanaša na podporo dejavnostim za spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja, še vedno ni dokončno oblikovan, saj je več držav članic izrazilo zaskrbljenost, ker Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) ni bil vključen v predlog Komisije, ter so zahtevale njegovo ponovno vključitev. Več držav članic je zahtevalo tudi pojasnilo glede te opustitve, pa tudi glede vloge inštituta ter njegovih skupnosti znanja in inovacij v naslednjem programu Obzorje Evropa. Nekatere države članice pa bi raje počakale na predlog Komisije o reviziji uredbe o EIT, ki naj bi bil pripravljen do konca leta 2026. Zato je besedilo zaradi nadaljnjih razprav v krepkem in poševnem tisku, kar velja tudi za člen 13 posebnega programa, Komisija pa je bila obenem pozvana, naj pripravi delovni dokument o EIT, da bi državam članicam zagotovila ustrezne informacije.

54. V členu 13 **posebnega programa** so bili med deležnike, za katere bodo vzpostavljena povezana vozlišča, ki jim bodo nudila podporo, vključeni tudi raziskovalci. Kar zadeva dejavnosti v podporo razvoju vseevropskih inovacijskih ekosistemov, je bilo pojasnjeno, da je poudarek na povezovanju ter krepitvi prednosti in potenciala. Namenska podpora za MSP, zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi v okviru te podkomponente inovacijskega stebra je medsebojno povezana s prizadevanji v okviru drugih podkomponent, povezanih vozlišč in inovacijskega ekosistema, da bi zagotovili skladnejši pristop. Komisija naj bi pripravila tudi delovni dokument s podrobnejšim opisom pričakovanih dejavnosti, ki se bodo izvajale v okviru te komponente inovacijskega stebra.
55. S tem stebrom je povezanih več nerešenih vprašanj, ki jim je treba nameniti dodatno pozornost, in sicer jasna medsebojna povezava med Evropskim svetom za inovacije in Evropskim skladom za konkurenčnost, pristop, podoben pristopu DARPA, v okviru Evropskega sveta za inovacije in prihodnost EIT. Poleg tega bi bilo treba spremljati prispevek inovacijskih ekosistemov k naložbenemu okolju, ki ga določajo Evropski svet za inovacije in instrumenti Evropskega sklada za konkurenčnost.

Sklop 5: Evropski raziskovalni prostor (ERA)

56. Opozoriti je treba, da so člani o širitvi v okvirnem programu in posebnem programu v oglatih oklepajih in da je v zvezi s tem več držav članic izrazilo obžalovanje.
57. V **okvirnem programu** je bil člen 18 razdeljen na tri člene, od katerih vsak določa glavne sestavne dele tega stebra, tj. uresničitev ERA, instrument za podporo politikam ter raziskovalna in tehnološka infrastruktura.

Evropski raziskovalni prostor

58. Člen o ERA zdaj namesto navedbe nepopolnega seznama vsebuje sklicevanje na celoten sklop vrednot in načel ERA ter pakta za raziskave in inovacije.
59. V členu 14 **posebnega programa** je določeno, da bi si morale Unija in države članice s skupno opredeljenimi in dogovorjenimi prednostnimi nalogami skupaj prizadevati za uresničitev ERA. V pričakovanju prihodnjega akta o ERA zato ni bilo vključeno neposredno sklicevanje na programe politike ERA.

60. V **okvirnem programu** je v novem členu 18a o raziskovalni in tehnološki infrastrukturi poudarjeno, da EU potrebuje usklajen in povezan ekosistem vseevropske infrastrukture in povezanih storitev. V členu je pojasnjeno tudi, da podpora v višini do 20 % stroškov gradnje ključnih novih vrhunskih zmogljivosti vključuje tudi večjo nadgradnjo obstoječih kritičnih zmogljivosti. Glede uvedbe tovrstne podpore še vedno ni soglasja, saj obstajajo pomisleki, da bi bile možne nekatere gospodarske posledice. To se je poskušalo rešiti v posebnem programu (glej spodaj). Določeno je, da EU in države članice to infrastrukturo skupaj identificirajo in se o njej dogovorijo v odprtem, preglednem in konkurenčnem postopku ter na podlagi jasnih meril. V uvodni izjavi 19 je poudarjeno, da bi podpora infrastrukturi morala odražati strateške potrebe EU in zagotavljati evropsko dodano vrednost s skladnim dolgoročnim načrtovanjem in usklajenimi naložbami, tudi ob upoštevanju dela, ki ga Evropski strateški forum za raziskovalne infrastrukture (ESFRI) opravlja za raziskovalne infrastrukture, vsebuje pa tudi poziv k podobnemu strateškemu forumu za tehnološke infrastrukture. O možnosti, da Evropski sklad za konkurenčnost prav tako prispeva k financiranju infrastrukture, ki je pomembna za evropsko konkurenčnost, je treba še razpravljati.
61. V **posebnem programu** sta bila člen 16 o raziskovalni infrastrukturi in člen 17 o tehnološki infrastrukturi usklajena, kolikor je bilo to mogoče glede na dejavnosti, ki se bodo podpirale, vključno z dostopom MSP, zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi ter sodelovanjem in mreženjem med obema vrstama infrastrukture, kadar je to ustrezno. Poleg tega je bilo besedilo posodobljeno, da bi bilo skladno z okvirnim programom, kar zadeva podporo v višini do 20 % stroškov gradnje ali večje nadgradnje vrhunske raziskovalne in tehnološke infrastrukture. V členu o tehnološki infrastrukturi je bila podrobneje opredeljena podpora dejavnostim valorizacije za pospešitev uvajanja na trg. Uveden je bil nov člen 17a, da bi določili vodilna merila za podporo izgradnji ali večji nadgradnji vrhunske raziskovalne in tehnološke infrastrukture.

Sklop 6: Pravila za sodelovanje in razširjanje

Upravičenost

62. V členu 21 **okvirnega programa** so določena merila za upravičenost. Na zahtevo velike večine delegacij je bil ponovno uveden **pečat odličnosti**, da bi se priznali visokokakovostni projekti na področju raziskav in inovacij v okviru programa Obzorje Evropa, ki ne bi prejeli sredstev (glej tudi člen 8 splošnih določb). Poleg tega je bil dodan odstavek 1a, da se pojasni, da lahko pri ukrepih v okviru programa Obzorje Evropa sodeluje kateri koli pravni subjekt, vključno s pravnimi subjekti iz nepridruženih tretjih držav ali mednarodnih organizacij. To ne vključuje dostopa do financiranja, za katerega so pogoji določeni v naslednjih odstavkih. Odstavek 10 je bil razdeljen na dva dela, da bi ločili ukrepe, ki niso upravičeni do financiranja, od dejavnosti v zvezi s človeškimi izvornimi celicami, ki jih je mogoče financirati. Odstavek 11 o preklicu je bil razširjen, da bi podrobneje opredelili pogoje za projekt v okviru Pospeševalca Evropskega sveta za inovacije, o čemer je po mnenju nekaterih še treba razpravljati. Poleg tega je bil dodan odstavek 12a, da bi pojasnili, da se lahko v programih dela v ustrezno utemeljenih primerih določijo dodatna merila za upravičenost.

Razpisi za zbiranje predlogov

63. V členu 23 so podrobno opisani razpisi za zbiranje predlogov. Dodano je bilo, da je treba celotno vsebino razpisov za zbiranje predlogov vključiti v program dela. Več držav članic je želelo, da se dvostopenjska vloga in slepo ocenjevanje določita v zakonodaji in ne v programih dela, kot je bilo običajno. To vprašanje je bilo del širše razprave o poenostavitvi, ki jo je predsedstvo želelo pospešiti, dokončno oblikovanje pa je prepuščeno naslednjim predsedstvom. Dodano je bilo tudi, da bi bilo treba v programih dela poleg pečata konkurenčnosti navesti tudi razpise, za katere se lahko podeli pečat odličnosti.

Mehanizem vzajemnega zavarovanja

64. V členu 30 so določene posebne prispevne stopnje za mehanizem vzajemnega zavarovanja in standardna stopnja v višini 5 %, ki se lahko poveča na 8 % ali zmanjša na manj kot 5 %.

Spremembe stopenj so lahko potrebne zaradi nihanj na trgih in povečanega števila uporabnikov iz drugih programov zunaj programa Obzorje Evropa. Države članice so ta dodatek na splošno pozdravile.

Razširjanje rezultatov in valorizacija

65. Člen 32 je bil preimenovan in v odziv na vse večjo zaskrbljenost držav članic glede varnosti raziskav je bila v odstavku 1 dodana nova točka v zvezi z obveznostmi upravičencev, da zaščitijo rezultate, pomembne za varnost, ki se nanaša na intelektualna sredstva. Ker se člen 32 nanaša tudi na Evropski sklad za konkurenčnost in izvajanje dodatnih varnostnih ukrepov za zaščito strateških interesov EU, so ga poskušali uskladiti s programom Obzorje Evropa, da bi zagotovili skladnost med njima.

Predkomercialno naročanje in javno naročanje inovativnih rešitev

66. Več držav članic je izrazilo željo, da bi v člen 33 vključili sklicevanje na obstoječe direktive za javne naročnike. Komisija je menila, da člen zajema javne in zasebne naročnike ter predkomercialna in komercialna naročila. Obstoječe direktive vseh teh ne obravnavajo, zato je v tem programu potrebna harmonizirana terminologija. V nasprotju s tem se obstoječe direktive uporabljajo samo za javna naročila javnih subjektov.

VI. NADALJNI KORAKI

67. Predsedstvo glede na trenutno stanje meni, da bi bilo za nadaljevanje pogajanj koristno razmisliti o naslednjem:

- o integraciji šestih sklopov, da bi tematsko povezane določbe okvirnega programa in posebnega programa združili v celovite, združene predloge, s čimer bi zagotovili jasen pregled in doslednost v celotnem besedilu ter se izognili ponavljanju in protislovjem;

- o tem, da se nameni dovolj časa in truda informiranim in konstruktivnim razpravam o ključnih vprašanih strateškega pomena, po potrebi tudi z uporabo tehničnih delavnic, da bi pripravili okvirni program za raziskave in inovacije, ki bi izkazoval močno zavezanost EU znanstveni odličnosti, tehnološki suverenosti in strateški avtonomiji, s katerimi se bo sposobna spopasti s prihodnjimi izzivi.

VII. SKLEPNE UGOTOVITVE

68. Predsedstvo je v svojem mandatu dajalo strateški poudarek napredku pri delu v zvezi z okvirnim programom za raziskave in inovacije ter posebnim programom za izvajanje okvirnega programa. Prizadevalo si je spodbujati konstruktiven dialog med državami članicami ter omogočati vključujoče in strukturirane razprave, da bi dosegli napredek v pogajanjih.
69. Vrh teh prizadevanj je bila predstavitev več kompromisnih predlogov za vsak steber okvirnega in posebnega programa. Predsedstvo meni, da so zadnja kompromisna besedila⁴, čeprav ne štejejo za dogovor, dober izid na tej stopnji pogajanj in dobra priprava na pogajanja, ki bodo sledila. Delegacije so se zavezale, da bodo pogajanja nadaljevale na podlagi doseženega napredka, pri čemer si bodo prizadevale za soglasje o nerešenih vprašanih in sledile logiki, da ni nič dogovorjeno, dokler ni vse dogovorjeno.

⁴ 15308/25, 14839/25, 15671/25, 15314/25, 15638/25, 14838/25.